

T.C.
MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJELERİ KOORDİNATÖRLÜĞÜ

BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJESİ SONUÇ RAPORU ÖZETİ

Proje Numarası ve Türü
2019/23

Osmanlı'dan Cumhuriyet'e İstanbul'da Mahalle Sınırları:
Birinci ve İkinci Daire Belediyeleri Sultanahmet ve Beyazıt

Proje Yürütücüsü
Doç. Dr. Emine Sibel Söğüt
Şehir ve Bölge Planlama Bölümü

Proje Ekibi
Doç. Dr. Emine Sibel Söğüt
Şehir ve Bölge Planlama Bölümü

MSGSÜ Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından desteklenmiştir.
(Proje No: 23, 2019)

Proje Sonuç Raporu Özeti

Proje amacı, yöntemi, faaliyetleri, bulguları, çıktıları kısaca özetlenmelidir. (Özet 12 punto, Times New Roman yazı tipi, 1.5 satır aralığı ve en fazla 400 kelime ile yazılmalıdır.)

Özet

Avrupa tarzında, belirli merkezlere bağlı yerel yönetim anlayışıyla, Osmanlı başkentinde, 19.yüzyıl ortalarında modern belediye örgütü kurulmaya başlanmıştır. Birinci belediye örgütü, Beyoğlu bölgesinde kuruldu. Kentin kadim yarımada bölgesindeyse, 1868'de Ayasofya, Aksaray ve Fatih daireleri kurulması öngörüldü. 1877 tarihli *Dersaadet Belediye Kanunu* yürürlüğe girdikten sonra, bu bölgede isimleri değiştirilen dairelerle birlikte Sultanahmet, Beyazıt, Samatya ve Fatih olmak üzere dört daireyle toplamda 20 dairenin kurulmasına karar verildi. Birkaç kez değişen kararlar sonucunda, 1909'da İstanbul yarımadasında dört belediye oluşturuldu¹. Bu araştırma projesi kapsamında, Beyazıt ve Sultanahmet belediye dairelerinin sınırları, mahalle kayıtları detaylı bir şekilde ele alındı. Bu kayıtlardaki yapı gruplarının, yer aldıkları sokaktaki konumlarını dönemin haritası² üzerinde belirlemek mümkün oldu. Bu dönemde, modern belediye örgütüne bağlı mahallelerin, etnik/dinsel birlikteliğin devamıyla birlikte, görece fiziksel sınırlara sahip olduğu görülüyor³. Ne var ki, 19.yüzyıl'da, mahalleler arasındaki konut tipleri ve kimi semtlerdeki yangın yerlerinin uzun imar sürecini karşılaştırmalı değerlendiren bu çalışmada, modernleşmenin, gelenek ve modern arasında, aşamalı bir ilerleme olduğunu söylemek yanlış olmaz.

¹ Tarkan Oktay, *İstanbul Şehremaneti*, İstanbul, 2011,ss.53-59.

² Ekrem Hakkı Ayverdi, *19. Asırda İstanbul Haritası*, İstanbul, 1958.

³ (BOA)- Plk.p-4862.

